

Nr 1.

Ankom till riksdagens kansli den 1 april 1940 kl. 11 f. m.

Första kammarens första tillfälliga utskotts utlåtande, nr 1, i anledning av väckt motion angående tydliggörande av namnunderskrifter å expedition från offentlig myndighet.

Motionen.

I en inom riksdagens första kammare väckt, till dess första tillfälliga utskott hänvisad motion, nr 52, har herr *Bondeson m. fl.* föreslagit, att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning angående tydliggörande av namnunderskrifter å expedition från offentlig myndighet samt därefter vidtaga de åtgärder, som kunde finnas av sådan utredning påkallade. Inom andra kammaren har av herrar *Staxäng och Persson i Gryt-terud* väckts en likalydande motion nr 93.

Yttranden.

Över motionen har utskottet i vederbörlig ordning inhämtat utlåtande från justitiekanslersämbetet.

Utskottet har därjämte satts i tillfälle att taga del av från utskott inom andra kammaren inhämtade utlåtanden över motionen II: 93 från överståthållarämbetet, länsstyrelsen i Stockholms län samt riksarkivet.

Justitiekanslersämbetet anför:

»Det i motionen påtalade förhållandet, att offentlig myndighets expeditioner icke sällan äro försedda med oläslig underskrift, har även justitiekanslersämbetet kunnat konstatera. Någon avsevärd olägenhet för ämbetet torde icke hava vållats genom otydlighet av ifrågavarande art. Ämbetet delar emellertid den i motionen uttalade uppfattningen att det hör till god ordning att icke blott expeditionernas text utan även namnunderskrifter utan svårighet kunna tydas. Justitiekanslersämbetet finner för sin del lämpligt att Kungl. Maj:t anbefaller myndigheter och tjänstemän att förse utgående expeditioner med tydlig namnunderskrift eller tydligt angivande vem som underskrivit expeditionen. Måhända bör dock en dylik befallning hellre givas i särskild kungörelse eller cirkulär än genom tillägg till förordningen angående expeditionslösen, enär befallningen torde böra avse även andra expeditioner än dem, som regleras av berörda förordning.»

Överståthållarämbetet framhåller, att otydlig namnteckning under expedition från offentlig myndighet för visso ofta kunde vara ägnad att föranleda besvär och tidsspillan för såväl enskilda personer som befattningshavare hos annan myndighet, vilka kunde finna påkallat att göra sig underrättade om handlingens innebörd eller andra omständigheter i samband med densamma. Ämbetet tillstyrker därför motionärernas hemställan om vidtagande av åtgärd till avhjälpande av olägenheten. Däremot anser ämbetet, att motionärernas syfte måhända skulle kunna bättre tillgodoses på annat sätt än genom motionärernas förslag till lösning av frågan. För att vid en viss tidpunkt förskaffa sig upplysning rörande en utfärdad handling vore det främst av vikt att komma i förbindelse med den person, som då beklädde den tjänst, ur vilken handlingen emanerade. En tjänst uppehöles som bekant ofta vid skilda tidpunkter av olika befattningshavare. Ur nu anförda synpunkt funne sig därför ämbetet vilja föreslå, att utfärdaren av en handling skall hava att vid namnteckningen ange den tjänst, vari han företagit åtgärden.

Länsstyrelsen i Stockholms län anför, att det icke torde kunna bestridas, att svår läsbara namnteckningar å offentliga expeditioner stundom vållat olägenheter. Då det givetvis borde undvikas att onödigtvis förorsaka såväl allmänheten som myndigheter omgång och besvär, anser länsstyrelsen motionens syfte böra beaktas. Det i motionen omförmälta förfarandet att under namnteckning tydliggöra denna medelst maskinskrift hade under senare tid vunnit ökad tillämpning både av enskilda och av olika verk och myndigheter. Länsstyrelsen hade för sin del intet att erinra emot utfärdandet av en föreskrift om obligatorisk tillämpning av nämnda förfarande vid under tecknandet av offentliga myndigheters expeditioner.

Riksarkivet vitsordar, att olägenheterna av otydliga namnteckningar under allmänna handlingar gjort sig märkbara även i riksarkivet. För framtida forskningar vore det utan tvivel bekvämt, om de tidsödande ansträngningarna att tolka oläsliga namnteckningar hädanefter kunde reduceras. I den dagliga tjänsten gällde missförhållandena mest underskrifter under lånerekvisitioner, lånekvitton och dylikt, vilkas svår läsbarhet vållar riksarkivets expedition åtskillig tidsspillan. Denna grupp av handlingar skulle emellertid icke nås genom en förändring av expeditionslösensförordningen. Enligt riksarkivets uppfattning vore vid sidan av en sådan åtgärd behövt, att genom ett i Svensk Författningssamling offentliggjort cirkulär — på samma sätt som skedde i fråga om avfattandet av ämbetskrivelser den 22 mars 1907 (Sv. förf.saml.: Bihang nr 13) — statens myndigheter över huvud ålades att tillse, att åtgärder av i motionen avsedd innebörd vidtagas även i fråga om handlingar av ovan angiven och därmed jämförlig art. Då maskinskrift väl icke kunde förutsättas vara använd hos alla myndigheter, kunde lämpligen alternativa utvägar att förtydliga den egenhändiga namnteckningen angivas, exempelvis tillfogande av namnstämpel eller upprepning av namnet med tryckbokstäver inom parentes. Åtgärden syntes böra få generell karaktär, och hänsyn alltså icke,

såsom i motionen tänkts, tagas till den individuella namnteckningens grad av tydlighet. Den från något håll framförda tanken, att även undertecknares ämbetsställning skulle angivas, skulle vid förverkligande medföra praktiska fördelar men borde knappast få formen av en föreskrift.

Utskottet.

För egen del får utskottet anföra följande.

Utskottet kan i likhet med motionärerna och de ämbetsverk, som yttrat sig över motionen, vitsorda, att namnunderskrifter under offentlig myndighets expeditioner ofta brista i tydlighet. Att detta kan medföra olägenheter är givet. I syftet med motionen kan utskottet därför oreserverat instämma. Då det gäller att för detta finna bot, hava flera olika utvägar föreslagits, såsom tillfogandet av tydligt, med maskinskrift eller annorledes avfattat återgivande av namnet under vederbörande befattningshavares egenhändiga namnteckning, angivande av ämbetsmans tjänsteställning vid handlingens underskrivande o. s. v. Härutinnan lärer Kungl. Maj:t äga befogenhet att vidtaga lämpligaste åtgärder för realiserande av motionärernas önskemål.

Utskottet får därför — under åberopande av vad motionärerna yrkat i fråga om behovet av tydlig namnunderskrift å expeditioner från offentlig myndighet samt av vad justitiekanslersämbetet anfört — hemställa,

att första kammaren för sin del måtte besluta, att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om vidtagande av de åtgärder, som kunna finnas påkallade för att tillmötesgå det i motionen angivna önskemålet.

Stockholm den 30 mars 1940.

KARL AUGUST JOHANSON.

Närvarande: herrar *Karl August Johanson, Emil Andersson,**) *Härdin, Nils Andersson, Elofsson, Hagström, Herman Ericsson* och *Näslund*.

*) Ej närvarande vid utlåtandets justering.